

- Η πολιτική των Νεοτούρκων αντετίθεται στην αρχή αυτοδιάθεσης των λαών (είχε διατυπωθεί από τον Πρόεδρο Γουίλσον των ΗΠΑ)
- Οι Πόντιοι, κυρίως της Διασηράς, αποφασίζουν να αγωνιστούν για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας.

2. ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1917-1922)

Πρωτεργάτες:

- Κ. Κωνσταντινίδης από Μααβαδία.
- Β. Ιωαννίδης - Θ. Θεοφύλακτου από Βατούφι
- Ι. Πααβαλίδης από Σοχούφι
- Λ. Ιακωνίδης - Φ. Κτενίδης από Κραβνοντάρ.

- Εκπρόσωποι Ελλήνων ιστορικού Πόντου:

Χρύσανθος Φιλιππίδης, μητροπολίτης Τραπεζούντας
Γερμανός Καραβαχχέλης, μητροπολίτης Αμύσειας.

Ένα διάλειμμα ελευθερίας στην Τραπεζούνα.

- Απρίλιος 1916: Ο ρωσικός στρατός προερχόμενος από την Τραπεζούνα. Ο Τούρκος διοικητής παραδίδει την πόλη στον μητροπολίτη Χρύσανθο. Ο Χρύσανθος γίνεται αποδέχτης από Ρώσους και προξένους άλλων κρατών, εξαιτίας της συνέπειας της πολιτικής σε Έλληνες & μουσουλμάνους.
- Φεβρουάριος 1918: Αποχώρηση ρωσικού στρατού από Τραπεζούνα εξαιτίας της επικράτησης των μπολσεβίκων στη Ρωσία (1917). {Οι μπολσεβίκοι, αφού κατέλαβαν την εξουσία στη Ρωσία, απέσυραν τη χώρα από τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Η περιοχή ανακαταλαμβάνεται από Νεότουρκους που εξαπολύουν διώξεις. Μεγάλο προσφυγικό κύμα προς τη Ρωσία (δαμάζονταν από εμφύλιο).

Προσπάθειες Ποντίων για διάσωση των περιοχών από τους Νεότουρκους μέχρι το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου

- Από το 1914: διώξεις και ξεριζωμός Ελλήνων Μ.Ασίας από Νεότουρκους. Ευαισθητοποίηση Ελλήνων της Ρωσίας για Έλληνες του Πόντου.
- Ιούλιος 1917: Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Ρωσίας στο Ταϊγάνιο. Αποφάσεις: Δημιουργία ανεξάρτητου Ποντιακού Κράτους με έδρα την πόλη Ροστόβ. Εκλογή Κεντρικού Συμβουλίου για τον σκοπό αυτό.
- Ενεργοποίηση Ποντίων Διασποράς σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Βόλο και στις πόλεις του εξωτερικού.
- Κ. Κωνσταντίνιδης από Μασσαλία (Γαλλία): πρωτεργάτης του Αγώνα.
- Υποβολή υπομνημάτων στους συμβάχους για κατάσταση στον Πόντο.
- Τύπωση - κυκλοφορία χάρτη με σύνορα προτεινόμενης ποντιακής δημοκρατίας.
- Εκτύπωση χάρτη σε καρτ-ποστάλ με γαλλικό κείμενο.
- Οργάνωση Α' Παγκοσμίου Πανποντιακού Συνεδρίου στη Μασσαλία (Φεβρουάριος 1918).
- Τηλεγράφημα στον Α. Τρότσκι ζητώντας την υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης για τον ποντιακό αγώνα (επίδραση από ρωσική επανάσταση)

ΣΤΑΣΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

- Αρχικά σύμφωνη με διεκδικήσεις Ποντίων. Όμως στο συνέδριο στο Παρίσι (Δεκ. 1918) δεν υπερειρέλαβε τον Πόντο στον φάκελο των διεκδικήσεων (εξαιτίας συμβατικών πιέσεων). Συμφώνησε στην παραχώρηση της περιοχής στην - υπό ίδρυση - Αρμενική Δημοκρατία. Διαμαρτυρίες Ποντίων.
- Απογοήτευση - διαμαρτυρίες σε συνέδρια: Μπασιού - Κραγοντζάρ - Βατούφι - Μασσαλία. Τηλεγράφημα στον πρωθυπουργό στο Παρίσι. Επίδειξη - ενημέρωση από μητροπολίτη Χρύσανθο. Δέσμευση πρωθυπουργού για ενίσχυση προσπάθειας Ποντίων και έγκριση ενημέρωσης των πολιτικών της Συνδιάσκεψης. Κατανόηση στα αιτήματά τους από

όλους - πλην των Βρετανών. Υποστήριξη Ουίλσον (Προέδρου Η.
Χρυσανθός: • συνέχιση παν-ποντιακού αγώνα.

- επίσκεψη στο Εριβάν

- διαπραγμάτευση με τους Αρμένιους και τους Μουσουλμάνους του Πόντου για μια μορφή συνομοσπονδίας.

Όμως: απώλεια χρόνου εξαιτίας αμοιβαίας καχυποψίας.

Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας Μπαλθεβίκων - Κεμάλ (Μάρτιος 1921) => Ταφόπετρα Ποντιακού.

Αιτία: εξασθένιση οικονομικής, στρατιωτικής, ηθικής υποστήριξης στον Κεμάλ για συνέχιση των επιχειρήσεων κατά των Ποντίων. Εμφάνιση στη Συνδιάσκεψη του Λονδίνου με υπερβολικές απαιτήσεις που δεν απορρίφθηκαν από τις νικήτριες Δυνάμεις (αν και ήταν σύμμαχοι με τους Έλληνες).

* Πρόταση Χρυσανθού: Δημιουργία ανεξάρτητου ποντιακού κράτος υπό ελληνική εντολή.

{ Εντολή (mandat): στη διπλωματία δηλώνει εξουσιοδότηση ενός κράτους να αναλάβει την εφαρμογή συγκεκριμένων αποφάσεων και όρων διπλωματικών κελεύσεων. Επομένως, το κράτος που έχει την εντολή είναι υπεύθυνο για τη σωστή εφαρμογή και τήρηση των όρων αυτών. }

Συνέχεια του αγώνα των Ποντίων παρά το αρνητικό κλίμα.

10 Μαρτίου 1921: Μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός προσέειπε στον υπουργό εσωτερικών Μπαλταζή συνεργασία με Κούρδους και Αρμένιους εναντίον του κεφαλικού κινήματος.

- Αδράνεια κυβέρνησης Γούναρη

- Οι απογοητευμένοι Πόντιοι, με πρωτοβουλία του Γερμανού Καραβαγγιολίου, διοργανώνουν 2 συνέδρια: Κων/πολη => 17 Αυγούστου 1921 και

Αθήνα => 4 Σεπτεμβρίου 1921

Καθυστέρημένη προσήθεια ποντοαρμενικής συνερχασίας (arches) οι Μ. Δυνάμεις έχουν αλλάξει πλευρά. Ο Κεμάλ πασάς με τους μπολσεβίκους, την Ιταλία, τη Γαλλία και τη βιωπική σύμπραξη της Αγγλίας αντιμετωπίζεται και νικά.

Ουτοπία η ποντιακή Δημοκρασία· καταδίκη σε θάνατο των προγόνων του αγώνα· ευφρόνη για Τούρκους και Έλληνες της Μ. Ασίας.

Οετό60, στη Ρωσία ζουν 500.000 Πόντιοι· από το 1918 (μετακαταδωχθέντων Ποντίων - αποχώρηση ρωσικών στρατευμάτων) ανέρχεται σε 150.000. Σήμερα ζουν ακόμη πάνω από μισό εκατομμύριο Πόντιοι στη Ρωσία που διατηρούν τις παραδόσεις.

Τέλος του ιστορικού Πόντου: Συνθήκη της Λωζάνης (1923) αναγκαστική ανταλλαγή πληθυσμών.

3. Η μεθοδευμένη εξόντωση (γενοκτονία) των Ελλήνων του Πόντου. Γενοκτονία Αρμενίων 1915 από Νεότουρκους.

Εξόντωση Ποντίων 1916-1923.

1913: 697.000 Πόντιοι } Σταδιακή θανάτωση από Νεότουρκους και
Έως το 1923: 353.000 } Κεφαλαιούς σε πόλεις - χωριά - εξορίες - φυλακές - τάγματα εργασίας «αμελέ ταμπά»

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΕΒΡΑΙΩΝ - ΔΙΟΞΕΙΣ ΠΟΝΤΙΩΝ

Δεν υπάρχει ιδεολογική, κοσμοθεωρητική ή ψευδοεπιστημονική θεωρία περί γενετικής, ευγονικής, αρίας ή βιολογικής φυλής.

Εξυπνέθηκε μόνο ευχεκρινής πρακτική πολιτική εκκαθάρισης μέσω της εκκαθάρισης της Μ. Ασίας από το ελληνικό στοιχείο. Θάνατος εξουσίας, κακούχιας, εξοριών, εξοντωτικής οδοπορίας.

Επιδείνωση της κατάστασης στον Εύξεινο Πόντο όταν ο ελληνικός στρατός κατέλαβε τη Σμύρνη (15 Μαΐου 1919). Σε 4 μέρες ο Κεμάλ οργάνωσε την 2^η φάση των διωγμών, όταν αποβιβάστηκε στη Σαμψο

Συνθήκη Λωζάννης: 24 Ιουλίου 1923

Σύνορο Ελλάδας - Τουρκίας: Έβρος.

30 Ιανουαρίου 1923:

Υπογραφή Σύμβασης περί Ανταλλαγής πληθυσμών

Όμως, η πλειοψηφία των Ελλήνων είχε ήδη εγκαταλείψει την περιοχή • πολλοί κατέφυγαν σε παραλιακές πόλεις για να επιβιβαστούν σε πλοία για την Ελλάδα.

Συνολικά, ο παρευφένιος ελληνικός, από το 1914-1924

εξοντώθηκε ή πήγε σε Ευρώπη, Αμερική, Περσία (Ιράν), Σοβιετική Ένωση και στην Ελλάδα.

Ο διωγμός πιστοποιείται από:

- α) τα Αρχεία Υπεί της Ευρώπης και της Αμερικής
- β) τις εκθέσεις διεθνών Οργανισμών.